

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi uczestnika Z. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu II Ca 1924/08 toczącym się przed Sądem Okręgowym w Krakowie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 września 2023 r.,

**stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje skargę
do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie.**

UZASADNIENIE

Pismem z 14 czerwca 2022 r. Z.P. (dalej jako „skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w Krakowie w sprawie II Ca 1924/08 wnosząc o (1) stwierdzenie, że w zaskarżonej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie prowadzącemu postępowanie zaleceń do podjęcia w niezwłocznym terminie czynności zmierzających do wyznaczenia terminu rozprawy w sprawie oraz rozpoznanie skargi z 26 listopada 2020 r.; (3) zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 10.000 zł z tytułu przewlekłości postępowania; (4) zwrot skarżącemu uiszczonej opłaty w kwocie 200 zł oraz ewentualnie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skargi skarżący podniósł, że skargą nadzwyczajną z 26 listopada 2020 r. Prokurator Generalny zaskarżył pkt 1 ppkt X prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy z 22 stycznia 2010 r., wydanego w sprawie II Ca 1924/08 i wniósł o jego zmianę, poprzez oddalenie żądań pozostałych uczestników (stron) o zasądzenie zwrotu należności, z tytułu utraconych korzyści za korzystanie z nieruchomości. Skarżący wskazał również, że od 19 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Krakowie nie podejmował działań w sprawie, które mogłyby skutkować rozpoznaniem skargi nadzwyczajnej, w szczególności nie skierował sprawy do Sądu Najwyższego. Skarżący wskazał również, że 23 lutego 2022 r. pełnomocnik wnioskodawców złożył stanowisko w sprawie i od tego czasu Sądowi Okręgowemu nie udało się skutecznie skierować sprawy do Sądu Najwyższego celem rozpoznania skargi nadzwyczajnej. Jak podniósł skarżący, sprawa dwukrotnie była wysyłana do Sądu Najwyższego i dwukrotnie wracała z niego, ze względu na braki w przesłanej dokumentacji. Dalej skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy w Krakowie nie podjął należytych działań, czyli przygotowania akt postępowania do wysłania wraz z potwierdzeniami doręczeń, tak aby Sąd Najwyższy mógł nadać bieg skardze nadzwyczajnej (k. 3 i nast. akt nadesłanych).

W dniu 23 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie przesłał do Sądu Najwyższego ponownie po uzupełnieniu aktu sprawy II Ca 1924/08 (k. 9 akt nadesłanych).

Pismem z 12 lipca 2022 r. Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie wniósł o odrzucenie przedmiotowej skargi. W treści pisma poinformował jednocześnie, że 27 czerwca 2022 r. akta niniejszej sprawy zostały przesłane do Sądu Najwyższego w celu rozstrzygnięcia skargi nadzwyczajnej (k. 14 akt nadesłanych).

Postanowieniem z 27 września 2022 r., I S 58/2, Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził swoją niewłaściwość funkcjonalną i skargę przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu w Warszawie.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że akta sprawy były wielokrotnie zwracane Sądowi Okręgowemu w Krakowie przez Sąd Najwyższy w celu podjęcia określonych czynności, a ostatnie zarządzenia w tym przedmiocie

datowane były na 24 lutego 2022 r. i 31 maja 2022 r. Po raz ostatni akta sprawy wraz ze skargą nadzwyczajną sąd powszechny przekazał Sądowi Najwyższemu zarządzeniem z 23 czerwca 2022 r. (k. 25 akt nadesłanych). Sąd Apelacyjny wywiódł również, że złożenie skargi nadzwyczajnej, do której rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy, początkuje wszczęcie samodzielnego postępowania – odrębnej sprawy. Ponadto wskazał, że właściwy do rozpoznania skargi jest Sąd Najwyższy i tylko on jest uprawniony do oceny tego czy czynności podejmowane przez Sąd Okręgowy są czy też nie, dotknięte zwłoką, którą zarzuca jej autor (k. 29-30 akt nadesłanych).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu, może wnieść skargę na naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, wniesienie skargi jest dopuszczalne w toku postępowania w sprawie, którego skarga dotyczy. W świetle powyższego, postępowanie w sprawie skargi nadzwyczajnej rozpoczyna się z chwilą wniesienia pisma (skargi) wszczynającego postępowanie do sądu powszechnego przez uprawniony, wskazany w ustawie o Sądzie Najwyższym podmiot. Wniesienie skargi do sądu powszechnego rozpoczyna, analogicznie jak w przypadku postępowania kasacyjnego, dwuetapowe postępowanie, obejmujące w pierwszej fazie postępowanie

przed sądem powszechnym, który podejmuje czynności mające na celu nadanie biegu wniesionej skardze, oraz w drugiej kolejności postępowanie przed Sądem Najwyższym rozpoczynające się wraz z przedstawieniem Sądowi Najwyższemu akt sprawy ze skargi nadzwyczajnej. Powyższej konstatacji nie przeczy okoliczność, że postępowanie w sprawie skargi nadzwyczajnej stanowi całość, a zatem skarga na przewlekłość postępowania w sprawie skargi nadzwyczajnej może zostać wniesiona w całym toku postępowania, czyli do momentu jego zakończenia. Niemniej nie jest to również jednoznaczne ze stwierdzeniem, że Sąd Najwyższy jest uprawniony w ramach skargi na przewlekłość postępowania do weryfikacji czynności podejmowanych przez sąd powszechny przed przekazaniem sprawy ze skargi nadzwyczajnej wraz z aktami do Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., I NSP 343/22).

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość skargę składa się do sądu, przed którym toczy się postępowanie, zaś zgodnie z art. 7 ustawy o skardze na przewlekłość sąd ten przedstawia ją niezwłocznie sądowi właściwemu wraz z aktami sprawy, w której toczy się postępowanie. Zatem, jeśli w postępowaniu w sprawie skargi nadzwyczajnej sąd powszechny przedstawił ją Sądowi Najwyższemu wraz z aktami sprawy, właściwym do rozpoznania skargi na przewlekłość jest, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy. Z kolei, jeśli skarga dotyczy czynności prowadzonych przez sąd powszechny, mających na celu nadanie sprawie odpowiedniego biegu, właściwym do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania jest sąd przełożony nad nim. Należy bowiem odróżnić termin do złożenia skargi na przewlekłość postępowania, który uwarunkowany jest „tokiem postępowania”, od właściwego do jej rozpoznania sądu. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 4 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, właściwość sądu do rozpoznania skargi na przewlekłość wyznacza ten sąd, przed którym toczy się postępowanie, sądem właściwym jest zaś sąd nad nim przełożony, z wyjątkami wskazanymi w art. 4 ust. 2 i 3 ustawy o skardze na przewlekłość. W konsekwencji sądem właściwym do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania w sprawie skargi nadzwyczajnej, na etapie przed przedstawieniem jej Sądowi Najwyższemu,

jeśli dotyczy postępowania prowadzonego przed sądem okręgowym, jest sąd apelacyjny.

Z treści wniesionej skargi w sposób jednoznaczny wynika, że skarżący upatruje przewlekłości w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Krakowie, nie zaś w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Mając zatem na uwadze art. 4 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość właściwy do jej rozpoznania jest więc Sąd Apelacyjny w Krakowie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 oraz art. 4 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak sentencji postanowienia.

[M.L.]

[ms]